

Kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Muutoksenhakukohteet: Joutsan kunnan kunnanhallituksen päätökset 30.10.2023 § 229 Koronvaihtosopimusten muokkaus ja 27.11.2023 § 260 Oikaisuvaatimus / Koronvaihtosopimusten muokkaus.

Vaatimukset: Päätökset ovat syntyneet: 1. vastoin kunnan hallintosääntöä ja hankintaohjetta, 2. virheellisten, 3. puutteellisten ja 4. harhaanjohtavien esittelytietojen perusteella ja päätökset ovat siten syntyneet väärässä järjestyksessä ja ne on lain vastaisina kumottava.

Perusteluja:

Oikeustositseikkoja:

Saamastani otteesta (Ote Liite 1.) kunnallisvalitukseni pohjaksi puuttuvat kaikki eri kunnanhallituksen kokouksissa käsiteltävinä olleet liitteet. Menettely ei vastaa lain eikä oikeuskäytännön vaatimuksia.

Kunnanhallitus käsitteli kokouksessaan 28.11.2022 § 245 otsikolla **Koronvaihtosopimusten muokkaukset** asiaa ensimmäisen kerran (Ote Liite 1.) Talous- ja hallintojohtajalle annettiin valtuudet muokata koronvaihtosopimuksia esittelytekstissä mainitulla tavalla. Tekstistä käy ilmi, että koronvaihtosopimuksia oli valmisteltu yhden pankin, Osuuspankin kanssa. Valtuutuksessa ei mainita lainkaan Nordea-pankin kanssa tehtyyn sopimukseen koskemista.

Kunnanhallitus käsitteli asiaa uudelleen kokouksessaan 30.10.2023 § 229 (Ote Liite 1.) ja päätti äänestyksen jälkeen:

- muokataan suojausta terminoimalla Joutsan kynnnyksellinen koronvaihtosopimus
- tehdään kääntävä koronvaihtosopimus kumoamaan Nordean kanssa tehty koronvaihtosopimus (pääoma - 615 000 €, suojausaika 2029-2049 ja kynnystaso 3,949 %)
- tehdään uusi kynnnyksellinen swap (pääoma vuosina 2024-2028 4 000 000 € ja vuosina 2028-2053 16 000 000 €, jossa pääoma pienenee vuosittain 250 000 €, kynnystaso n. 2,5 % tai viitekorko - 0,5%, jos viitekorko on 4,50 % tai yli), jossa huomioidaan edellä kuvatut toimenpiteet

Koronvaihtosopimusmuutokset huomioisivat paremmin kunnan lainakannan kehitystä ja muuttaisivat lyhyellä aikavälillä lainakannan ylisuojaustilanteen noin 70 % suojausasteeseen.

Muutoksesta ei synny kuluja Joutsan kunnalle”.

Liitin päätökseen 30.10.2023 § 229 eriävän mielipiteeni (Liite 2.)

Tein oikaisuvaatimuksen päätökseen 30.10.2023 § 229 (Liite 3.) ja sen liitteinä paikallislehti JoutsanSeudun pääkirjoituksen 8.11.2023 (Liite 4.) ja päätoimittaja Nikkasan artikkelin (Liite 5.).

Kunnanhallitus (KH) hylkäsi oikaisuvaatimukseni kokouksessaan 27.11.2023 § 260 (Ote Liite 1.).

Yksityiskohtaisia perusteluja:

- 1.** Päätökset ovat vastoin Hallintosääntöä ja Hankintaohjetta: Osuuspankin kanssa tehdyn kynnyksellisen koronvaihtosopimuksen Joutsa5 terminoiminen ja Nordean kanssa tehdyn koronvaihtosopimuksen kumoaminen Osuuspankin kanssa tehtävällä käänteisellä koronvaihtosopimuksella ja uuden swap- sopimuksen tekeminen Osuuspankin kanssa merkitsevät kahden vanhan terminointia ja uusien hankintasopimusten ja johdannaissopimusten tekemistä. Kunnan hallintosääntö ([hallintosaanto-hyvaksyty-12.12.2022.pdf \(joutsa.fi\)](#)) ei anna kunnanhallitukselle (KH) eikä talous- ja hallintojohtajalle toimivaltaa niiden tekemiseen. Toimivaltataulukossa [toimivaltataulukko-hyvaksyty-12.12.2022.pdf \(joutsa.fi\)](#) todetaan ”talousjohtaja päättää tilapäisluoton ottamisesta ja kunnan kassavarojen tilapäisestä sijoittamisesta rahalaitoksiin kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti”. Ohjeita ei ole annettu. Kunnanhallituksella ei ole ollut toimivaltaa johdannaissopimusten kumoamiseen tai uusien solmimiseen. Kunnanvaltuusto ei ole Hallintosäännöllä kunnanhallitukselle antanut kyseistä toimivaltaa eikä kunnanhallitus voi näin ollen subdelegoida päätösvalta talous- ja hallintojohtajalle.

Sopimusmuutosten ja uuden sopimuksen hankinta-arvoa ei voi KH:n päätöksistä arvioida, koska niitä ei ole päättäjille kerrottu eikä ole pyynnöstäni saanut kopiota tehdyistä tai suunnitelluista sopimuksista. Joutsan tilinpäätöksessä 2022 ([2023216-6-9095.PDF \(joutsa.fi\)](#)) todetaan:

3.

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus Op Yrityspankki Oyj: JOUTSA4 Sopimus tehty: 3.11.2016 Ajalle: 30.1.2017 - 30.1.2025 Laskennallinen pääoma Markkina-arvo 31.12. pankin ilm.mukaan Kunta maksaa: Viitekorko: 1 kk Eur-Euribor-Reuters Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa 0,50 % p.a., korkojakson vaihtuva korko I on 0,00 % p.a., muutoin viitekorko vähennettynä 0,05 prosenttiyksiköllä. Pankki maksaa: Viitekorko: 1 kk Eur-Euribor-Reuters	5 000 000	7 000 000	5 000 000	7 000 000
	1 915	-44 347	1 915	-44 347
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus Op Yrityspankki Oyj: JOUTSA5 Sopimus tehty 3.11.2016 Ajalle: 30.1.2022 - 30.1.2051 Laskennallinen pääoma Markkina-arvo 31.12. pankin ilm.mukaan Kunta maksaa: Viitekorko: 3 kk Eur-Euribor-Reuters Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa 4,50 % p.a., korkojakson vaihtuva korko I on 2,27 % p.a., muutoin viitekorko vähennettynä 0,50 prosenttiyksiköllä. Pankki maksaa: Viitekorko: 3 kk Eur-Euribor-Reuters	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
	-1 541 379	-6 788 333	-1 541 379	-6 788 333
Koronvaihtosopimus Nordea 841874/1029162 Sopimus tehty 12.6.2009 Ajalle: 15.6.2029 - 15.6.2049 Nimellisarvo Markkina-arvo 31.12. pankin ilm.mukaan Kunta maksaa: Sopimuskorko: 3,949 % Pankki maksaa: Vaihtuva korko 6 kk Eur Euribor-Reuters	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
	-1 247 821	-3 735 920	-1 247 821	-3 735 920

Vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan kunnan korkokulut olivat 165.158€ ja koronvaihtosopimusten korkokulut 151.381€. Kun otetaan huomioon viime vuosien heliborkorkojen nousu ja laskennallinen vähintään 48 kuukauden laskenta-aika, on todettava, että päätettyjen hankintojen arvo tulee ylittämään hankintalain tarkoittaman kynnyksarvon, jonka ylitettäessä hanke on kilpailutettava. Kunnan pienhankintaohjeenkin ([pienhankintaohje.pdf\(joutsa.fi\)](http://pienhankintaohje.pdf(joutsa.fi))) mukaan kyseiset hankinnat olisi tullut kilpailuttaa.

Onko kyseessä hankinta? Sain asiasta asiantuntijalausannon: VM:n julkisten hankintojen neuvontayksiköstä 19.11.2023 ”En voi täältä valtiovarainministeriöstä käsin tulkita hankintalakia yksittäistapauksessa, mutta Julkisten hankintojen neuvontayksikkö on juuri tällaisia kysymyksiä varten. Sieltä saatte asiantuntevan ja luotettavan vastauksen <https://www.hankinnat.fi/hankintatietamyksen-ytimessa-mika-julkisten-hankintojen-neuvontayksikko>

Yleisellä tasolla voin tuoda näkemyksenäni, että aina kun julkinen taho (kuten kunta) ostaa markkinoilta jotain siten, että siinä syntyy sopimus, jonka nojalla maksetaan palveluksesta sitä tarjoavalle yritykselle, on kyse julkisesta hankinnasta, joka tulee kilpailuttaa hankintalain mukaisesti, ellei jokin hankintalain soveltamisalarajaus sovellu siihen.

Hankintalain 2 luvussa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161397#O1L2> on säännöksiä soveltamisalasta, mutta en tunnista sieltä tähän tilanteeseen sopivaa soveltamisalarajauksia.

Teidän ei kuitenkaan kannata toimia tämän neuvon perusteella, vaan ottaa yhteyttä Julkisten hankintojen neuvontayksikköön.

ystävällisin terveisin,
Tarja

Tarja Sinivuori-Boldt
Finanssineuvos
Hankinta-Suomi ohjelmajohtaja

+358 50 396 3277
tarja.sinivuori-boldt@gov.fi

Konsernipolitiikka-yksikkö
Valtionhallinnon kehittämisosasto
Valtiovarainministeriö”

Yhteenvedona on todettava, KH:n jäsenillä ei ole ollut tietoa – edes arviota- päättämistään sopimusten terminoinnin ja swap- hankintojen taloudellisesta arvosta eikä KH:lla ole ollut toimivaltaa asiassa hallintosäännön mukaan. Päätösvallan olisi tullut olla kunnanvaltuustolla. Käyttämäni ulkopuolisen liikepankin asiantuntijan mukaan esittely/päätösteksti on KH:ssa ollut niin epämääräinen, ettei asiantuntijakaan olisi voinut sen perusteella arvioida, mistä asiassa päätettiin.

2. Virheelliset tiedot esittelyssä: KH 30.10.2023 § 229 esittelyssä väitetään, että Nordean kanssa tehdyn koronvaihtosopimuksen pääoma olisi ollut -615 000 €. Pääoma on todellisuudessa 6 miljoonaa euroa. Liitteessä 6. on Nordean toimittama markkina-arvoraportti.

KH 30.10.2023 § 229 4. kappaleessa väitetään, että koronvaihtosopimusmuutokset muuttaisivat lyhyellä aikavälillä lainakannan ylisuojastilanteen noin 70 %:n suojausasteeseen. Kokouksessa esittelijä väitti, että ylisuojausaste olisi ollut 120 % ja että tilintarkastaja olisi kiinnittänyt asiaan toistuvasti huomiota. Myös **KH 27.11.2023 § 260** väitetään kpl 5.:ssä että, kyseessä nyt olisi ylisuojastilanne. Kunnan tilintarkastaja Mika Mikkonen vastasi kuitenkin 24.11.2023 kysymykseeni siitä, onko sellaista ja onko hän huomauttanut asiasta:

”Terve

Mielenkiintoinen termi tuo "ylisuojaus", itse en muistaakseni ole kyseistä termiä käyttänyt. Lähinnä olen ennen vuotta 2022 ajatellut, että kunnan koronvaihtosopimusten laskennallinen pääoma on ollut enemmän kuin kunnalla on ollut lainaa. No käytännössähän se tarkoittaa ylisuojauksia. Mutta vuoden 2022 tilinpäätöksessä kunnan lainamäärä oli noussut, joten enää viime vuonna ei ollut koronvaihtosopimusten laskennallinen pääoma enemmän kuin on lainaa.

Ja sama tilanne on kai tänä vuonna, koska mielestäni syyskuun lopussa kunnalla oli lainaa 24 161 186 € ja niiden vanhojen koronvaihtosopimusten laskennallinen pääoma on kai edelleen 18 000 000 €? Eli "ylisuojauksia" ei ole ollut enää pariin vuoteen.

Käsittääkseni (vuoden 2022 tilinpäätöksen liitetietojen mukaan) koronvaihtosopimusten laskennalliset pääomat ovat:

- OP Joutsa4 pääoma 5 000 000 €
- OP Joutsa5 pääoma 7 000 000 €
- Nordea pääoma 6 000 000 € (tosin tämän ei ole kai vielä tullut edes voimaan)

Jos hankinta-asiantuntijat ovat sitä mieltä, että kyseessä on julkinen hankinta ja tämä tulisi kilpailuttaa, niin sittenhän tässä rikotaan hankintalakia!

Seuraan asiaa haukan katseella.

t. Mika ”

KH 30.10.2023 § 229 viimeisessä kappaleessa väitetään: ” Muutoksesta ei synny kuluja Joutsan kunnalle”.

Väite on absurdi, koska esimerkiksi käänteinen koronvaihtosopimus tulee alan asiantuntijan mukaan maksamaan kunnalle satoja tuhansia euroja. Nordea-sopimuksen päättämisen hintalappu on satojatuhansia (kuten päätoimittaja kirjoitti), ja jos ei ole edes ylisuojausta ja Nordean sopimuskausi on 2029-2049, niin miksi olisi kunnan edun mukaista lopettaa sopimus nyt? Se olisi kyllä OP:n edun mukaista, sillä diilerit saisivat leivottua muhkean marginaalin uuteen korvaavaan sopimukseen.

Kokouksen aikana tein kysymyksen valmistelijalle siitä paljonko kunta joutuu maksamaan korkoa Osuuspankille uudesta swap- sopimuksesta. Hän väitti, ettei mitään. Ilmeisesti valmistelijakaan ei ymmärrä liikepankin ansaintalogiikkaa.

3.ja 4. Puutteelliset ja virheelliset tiedot esittelyssä:

Viittaan oikaisuvaatimuksessani Liite 3. esittämiini puutteisiin ja virheisiin.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon LAUSUNTO SUOJAUSTARKOITUKSESSA TEHTYJEN KORONVAIHTOSOPIMUSTEN KÄSITTELYSTÄ KUNTIEN TILINPÄÄTÖKSESSÄ 116/21.3.2017 mukaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut määräykset koronvaihtosopimusten käsittelystä kunnan tilinpäätöksessä. Niissä todetaan mm. "Koronvaihtosopimuksia koskevat tiedot toimintakertomuksessa ja liitetiedoissa

Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa ja liitetiedoissa tulee esittää yksityiskohtaiset tiedot koronvaihtosopimusten sisällöstä ja niiden taloudellisista vaikutuksista. Kuntajaoston liitetiedoista vuonna 2016 antaman yleisohjeen mukaisten tietojen lisäksi tulee esittää KILA 1963/2016 ja kuntajaoston 115/2017 lausuntojen mukaisesti muun muassa koronvaihtosopimuksista keskeiset ehdot sekä tiedot korkoherkkyydestä, kuten siitä miten korkomuutokset vaikuttavat sopimusten markkina-arvoihin ja mille aikavälille negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat tulevaisuudessa.

Keskeisistä ehdoista käyttäjän kannalta olennaisia ovat muun muassa tiedot sopimuksen purkuehdoista ja mahdollisesta purkamisesta aiheutuvista vaikutuksista. Siten tilinpäätöksestä on käytävä ilmi mahdollisen purkuehdon käyttämisen vaikutus silloin, kun sitä on pidettävä merkittävänä. Jos kirjanpitovelvollisen tiedossa on tilinpäätöksen laatimishetkellä, että purkuehtoa tullaan soveltamaan, tulee tehdä asianmukainen kulukirjaus.

Johdannaisia koskevassa liitetiedoissa tulee esittää myös osuus kuluksi kirjatusta käyvän arvon osuudesta". Joutsan kunnan tilinpäätöksistä/talousarvioista puuttuvat edellä mainitut tiedot, joita on pidettävä myös minimivaatimuksina tiedoista, jotka olisi tullut tuoda esille KH:n kokouksissa, joissa koronvaihtosopimuksista päätettiin.

Joutsassa 3.1.2024

Kalle Wilman kunnanhallituksen jäsen ja valtuutettu Joutsenlammentie 561, 19650 JOUTSA
0400 540079 kalle.willman@fimnet.fi

